

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Szerkesztőség kiad-
hivatal és nyomca

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
1. Fop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal —
E. N. Sz.

Kézírt
szerke-
zerdő.
adunk

ELŐFIZETÉSI ÁR-
K
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 június 18 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 137 szám

5685. Szivan 26

Mi hát a népszövetség?

Valamilyen különös és megmagyarázhatatlanul misztikus mellékzöngéje van az utódállamokban a népszövetség szónak. Az etnikai kisebbségeknél sokszor egy felcsillanó reménysugarat, de még többször egy lemondó kézlegyintést jelent. Az államalkotó nép nacionalista szótárában pedig vörös posztóként van elkönyvelve és ha kisebbségi részről említést tesznek róla, oknélküli izgalom lesz urra a kormányokon és a túlzó nacionalista lapokon. Így születnek meg azután az illojáltas fantasztikuson alaptalan vádjainak légiói.

A bánási magyar telepesek hosszú évek óta kemény harcot vívtak egzisztenciájukért. Véit, vagy valódi jogukat sehogy sem sikerült a kormányval elismertetni, amiért is kellő respektussal a nemzetek szövetségéhez fordultak, hogy állapítsa meg, vajjon igazságosak és jogosak-e a követeléseik. A népszövetség kisebbségi osztálya egy titkos ülésen foglalkozott a bánási telepesek beadványával és elhatározta, hogy egy bizottságot küld ki Romániába a panaszok helyszíni megvizsgálására. Petrescu Commen berni román követ kézzel-lábbal tiltakozott a határozat ellen, mire a népszövetség elállt eredeti tervétől. A bukaresti sajtó kórusban dicséri Petrescu Commen diplomáciai sikerét, mert tűrhetetlennek tartja, hogy a kisebbségek a népszövetségnek beadott panaszokkal teszik próbára a kormány idegét, a kisebbségi közvélemény pedig, amelyet a népszövetség takarodója már nem is lep meg, lemondóan legyintett kezével. Ezzel a probléma egyideig lekerül a napirendről.

Igen, az adott eset ideig-óráig lekerül a napirendről, de megmarad továbbra is az egyre jobban előtérbe tolokódó gégo kérdés: Mi hát a népszövetség? Mit is jelent tulajdonképpen a népszövetségi gondolat?

Sextil Puscariu, a kolozsvári egyetem volt rektora, körülbelül egy hónappal ezelőtt az iskolakérdésről adott nyilatkozatában klasszikus bizonyosságot tett arról, hogyan lehet a nemzetek szövetségének nagyszerű elgondolását tönkresilányítani.

— A népszövetség — mondotta Puscariu professzor többek között — gondosan kerüli a nemzeti államok belső ügyeibe való beavatkozást és működését jóindulatu tanácsokra korlátozza.

Az embernek önkéntelenül az eszébe ötlök egy régi zsidó közmondás, amely úgy szól, hogy „tanácsokkal el vagyunk látva.” Igen, tanácsokkal valóban el vagyunk látva és a harminchárom nemzet nem azért emelte maga fölé a népszövetséget, hogy a tanácsadó mesterséget nemzetközileg intézményesítse. Nemcsak romantika volt az, amely a háboru után a népszövetség igazságosító gondolatát életre hívta, hanem a politikai realitások komoly mérlegelése készítette a hatalmakat annak az igazságnak a belátására, hogy az európai békét nem a hatalmi pozíciókból diktáló erőkre, hanem a kölcsönös megértésre és az egymás segítségére lehet csak építeni. Az európai béke az egyes országok belső békéjéből adódik össze. Ezért vállalkozott a népszövetség arra, hogy nemcsak az egyes országok, de az egyes országokat alkotó népek, fajok, felekezetek és politikai csoportok között is a béke bírálja lesz.

A népszövetséget alkotó államok legtöbbje állandóan az állam szuverenitásáért aggódik, ha valamelyik etnikai, vagy politikai kisebbség a népszövetségnek való intervencióról beszél, holott a népszövetségi gondolatnak éppen az volt a magva, hogy az államok, amelyek ezt a közzületet önként maguk fölé emelték, szuverenitásuknak egy részét a népszövetségre ruházzák át. Csakis így lehet a népszövetség, mint valami választott bíróság, amelyben az összes felek ma-

radék nélkül biznak, valóban bírja és orvosja — nem pedig tanácsadója — minden felmerülhető belső egyenetlenségnek.

Ma nem ez a népszövetség. Ma az egyes kormányok önző hatalmi álláspontja sóhivatallá züllesztette le ezt a grandiózus alkotást és a jelen pillanatban igazan mindegy, hogy van-e népszövetség, vagy nincsen.

Amde az európai béke szempontjából korántsem mindegy, hogy a népszövetség hatáskör nélkül terméketlen vitákkal fecsérelje el az idejét, avagy valóban pozitív és hatalommal rendelkező hordozója tud lenni a béke és a megértés gondolatának. Az itt élő zsidóság eddig még minden sérelmét a háboru előtt törvényesített eszközökkel kísérte meg orvosolni. A háboru után biztosított jogával, a népszövet-

séghez való intervencióval eddig nem élt, még akkor sem, ha a kormány visszavonhatatlanul csufolták meg emberi és állampolgári jogait, mert tudta jól, hogy az adott pillanatban csak tanácsokat kaphat a népszövetségtől.

Nem férhet azonban kétség ahhoz, hogy az eljövendő évek során a népszövetségi gondolat igaz tartalma sorra meg fogja hódítani az eddig még ellenszegülő koponyákat is. Az egyes államok boldogan fogják átadni szuverenitásuk egy részét a népszövetségnek, sőt ha a kormányok konfliktusba fognak keveredni akár egy népkisebbséggel, akár egy ellentétes elvi alapon álló politikai párttal is, maguk fognak sietni döntőbíróul felkérni a népszövetséget, hogy a nemzetek szövetségének eredeti rendeltetése beteljesedjék.

Monarchista összeesküvés Konstantinápolyban

(Bécs, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Neue Freie Presse”-nek jelentik Konstantinápolyból, hogy ott tegnap nagyszabású összeesküvést fedeztek fel, amely arra irányult, hogy a köztársasági államformát megdöntse és Mehmed Vahid Eddin herceget szultanná kiáltssa ki. A herceg egyizben már uralkodott Törökországban, akkor azonban alkotmányellenesen viselkedett, az angolokkal paktumot kötött és Musztafa Kemál pasával szemben ért kudarcra után egy angol cirkálón elmenekült az országból. Azok, akik most újból trónra akarták ültetni, nagyjából elkelő katonatisztek és tisztviselők. Főleg vallásos jelszavakkal agitáltak. A kormány idejekorán rajtaütött az összeesküvők táborán és közülük hatvan elkelő katonatisztet letartóztatott. Kemál pasa ma már ismét teljesen ura a helyzetnek.

Trockij ismét ki akart a szovjethől

Zsidók elnyomtatása Fehéroroszországban. Állami muzeum Mendale nevében Odesszában

(Berlin, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Minden Trockijra vonatkozó moszkvai híresztelést halomra döntött a tény, hogy a volt orosz hadügyi népbiztos egyáltalában nem kapott semmiféle magasabbrendű megbízatást a népbiztosok tanácsától, amint azt a külföldön terjesztették.

Moszkvából érkezett hírek szerint május 24-én zajlott le Alexey Mykow elnöklete mellett a népbiztosok Tanácsának ülése, amelyen a skartba tett Trockijt ismét elkelő pozícióba helyezték volna. A konferencián azonban jelentős szótöbbséggel bukott meg az a terv, hogy Trockij a külkereskedelem élére kerüljön Kraszín helyébe, akit diplomáciai megbízatással akarnak ellátni. Trockij ellenfelei azt az érvet hozták fel, hogy abban az esetben, ha most nagyobb jelentőségű megbízatással látnák el a volt hadügyi népbiztosot, akit kommunistaellenes magatartása miatt helyeztek el a hadügyek éléről, akkor a külföld azt hinné, hogy a szovjetek alkotmányának alapjai megrendültek. Ez az érvt hatott azoknál is, akik Trockij nagy képességeit nem szívesen látják paragon helyezni. Ok is Trockij-ellenesek határozatát fogadták el azzal a fentartással, hogy a közeli hónapokban Trockij számára olyan hatáskört kell biztosítani, amelyben kétségkívül be fogja igazolni a szovjetalkotmányhoz való rendületlen hűségét. Azután ismét olyan állásba kerülhet, ami forradalmi muljának és nagy tehetségének megfelel.

Hír szerint Trockij ezt a megoldást magára nézve kielégítőnek tartja. Egyelőre azonban semmiféle állást nem foglal el.

Elyomtatás nyelvredelellettel

Az Uj Kelet röviden megemlékezett már arról, hogy Larin, a központi végrehajtó bizottság tagja, éles támadást intézett néhány szovjetköztársaság vezetősége ellen, akik különösen a zsidókkal szemben nem akarják érvényesíteni a népkisebbségi elveket.

Larin a nagyorosz szovjetgyűlésen kifejtette, hogy a zsidók a kisebb orosz köztársas-

ságokban nem tudják teljes politikai és kulturális jogukat gyakorolni. Fehéroroszországban a fálvakban a zsidóknak nem engednek helyet a helyi közigazgatási tanácsokban, a krimi köztársaságban pedig a zsidó gyarmatosok számára nem adják meg azokat a jogokat és gazdasági lehetőségeket, mint a más nemzetiségű telepeseknek. Larin kifogásolta továbbá azt is, hogy a zsidó iskolákban olyan nyelvek tanulását teszik kötelezővé, amelyet sem a szülők, sem a gyermekek nem akarnak. Ez teljesen ellenkezik a haladás és az emberiség eszméjével — mondotta. A szovjetek az egész világon azt propagálják, hogy a haladást és az emberiséget szolgálják, az ilyen intézkedések azonban a külföldet éppen az ellenkezőjéről győződttetik meg. A nemzeti kisebbségeknek olyan szervezkedési szabadságot kell adni, hogy ott, ahol többségben vannak, nyugodtan fejlődhessenek, legyen saját iskolájuk, saját bírásokuk és saját önvédelmük.

Zsidó muzeum

Ukrajnában azonban — ugylátszik — mégis csak inkább respektálják a nemzetiségi elvet. Arra vall az a hír, amely szerint az odesszai közművelődési tanács elhatározta, hogy zsidó muzeumot épített Mendale Moicher Szeferim nevére. Mendale az új zsidó irodalom uttörője és egyúttal utólréhetetlen elbeszélője volt. A muzeumban helyet fognak foglalni a zsidó életre vonatkozó emlékek. Gyűjteménye lesz a zsidó kulturának és művészetnek, a zsidó tudományoknak, a tradíciónak, a nyelvelmékeknek. Ugyan-ebben a muzeumban fogják bemutatni azokat a tórákat, amiket a pogromokban meggyaláztak és itt lesznek nyilvántartva azok a zsidók, akik a cári uralom idejében és a forradalmak alatt szenvedtek és áldozatul estek.

A gazdasági tanács elhatározta, hogy 31.860 deszjatin földet bocsát a zsidó kolonizáció rendelkezésére a Krim-félszigeten. Minthogy azonban mezőgazdasági gépekről és állatállományról a kormány nem tud gondoskodni, a zsidók gyarmatosítása nagyon nehezen halad előre.

Egy újságíró naplója az épülő országból

Asszonyok döntenek el a kolonizációk sorsát

A nahalali asszonyok örökséget követelnek gyermekeiknek. Fajelmélet a kékszemű szőke zsidógyermekéről

(Nahalal, május hava. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Náchlát Jákob sorsát az asszonyok fogják eldönteni... mondja a délutáni beszélgetés során Zwi ben Jehuda felesége. Ha ezek a városi zsidó asszonyok is hozzáfognak dolgozni, ha a munkában nem lesz különbség férfi és nő között: akkor a kolónia meg fogja állni a helyét, különben menthetetlenül elpusztul.

A kvucáról beszélgetünk és megint megszólal az egyik asszony:

— Ain Charod problémája is nagy részben a konyhában fog eldőlni... A nagy kvucákban általában nagyon rossz a koszt. Nemcsak elégtelen, de egyáltalán nem áll arányban a nehéz munkát végző emberek egyszerű igényeivel. A konyhában nagyrészt azok dolgoznak, akik nehezebb munkát elvégezni nem tudnak, vagy a maródiak... Okos gazdasszony, ügyes szakácsnő talán a legfontosabb feladatot teljesíteni és a kvucában... A kis kvucák legnagyobb előnye, hogy könnyebb a háztartás, kevesebb embernek kell főzni...

Előbb azt hittem, hogy ez csak asszonyi fel-fogás. Szombat délután volt, s ezek az asszonyok úgy ültek a kis deszkafalu szobájában, mint-ha valami szalonban ülnének. A különbség talán csak az, hogy cselédkérdés és tézta recipék helyett azokról a problémákról beszélhetnek, melyek körül ma szinte minden forog: az új Palesztina felépítésének lehetőségeiről. Szombati ruha van rajtuk, egyszerű szoknya, fehér blúz. Másokon meg pongyola... Ha az ember nem tudja, hogy ez itt Nahalal, s nem hallaná a beszélgetést, úgy gondolná, hogy valami kis zsidó városkában van, valahol Keleteurópában...

A beszélgetés azonban nem tart sokáig. Az asszonyok be sem várva a férfiakat, felállanak és elmennek... A Beth Haamban ugyanis köz-ségi gyűlés van. Már délelőtt megkezdették a beszélgetést és délután folytatják.

A Beth Haam: a község háza, egyelőre hatalmas hombár, melyben hosszú asztalok vannak. Az asztalokon újság, s az újságon gyermek... A hombár ugyanis tele van gyermekekkel, akik zavartalanul felmászhatnak az asztalokra és végig sétálnak a kiterített újságlepedőkön... Senki se kiabál a gyermekekre, megsimogatják őket, s legfeljebb felveszik az újságot és úgy olvas-sák tovább. Nehány gyerek a gerendára mászott fel... Senki se félti őket és egyiknek sem történik baja. Itt szentség a gyermek, s a szülő már kis korában úgy bánik vele, mint emberrel, aki még a maga életét éli, a gondatlanság napjait.

A hodály fala képekkel tele. Eszembe jutnak otthoni községházak... Tanulságos képekkel a falon: Józán Miska és Rézszeges János példázata... Kifüggesztett rendeletek, melyeket alig olvas el valaki... Itt nincs szükség ilyen szellemes, illusztrált népművelésre... A falon grafikonok vannak. Egyik a bevett terület arányát ábrázolja, a másik az elültetett fák számának növekedését... Külön grafikon mutatja az állatlétszám szaporulatát, a tejtermelés fejlődését stb. A gazdasági életnek alig van olyan megnyilatkozása, melyet grafikonba, ábrázolt számsorba ne foglalnának...

Asszonyok jönnek, karjaikon a kis gyermekekkel. Minden asszony egyenlő jogu tagja Nahalalnak. S ma különösen fontos szerepük van. A gyűlés tárgyát ugyanis az anyák tüzték ki napirendre. Az anyák — talán most először, mióta Nahalal fennáll — összeütközésbe kerültek azzal a jövővel, melyet Joffe és társai olyan szépen elképzelték. Az asszonyok ugyanis felvetették a kérdést:

— Mi lesz a gyermekeinkkel, ha felnőnek... Egy magas, agyondolgozott asszony beszél épen. Karján alig párhónapos csecsemő. Szoknyájába egy kis szőke lány kapaszkodik. Az asszony elkeseredetten érvel:

— Száz dunam földünk van. Mi megszüljük nektek a gyermeket. Lebetegedésünk pillanatáig együtt dolgozunk veletek. Minden munkát... Alig, hogy felkeltünk a betegágyból, folytatjuk, ahol elhagytuk. A gyermekek fel-

nőnek. Ki biztosít bennünket, hogy lesz-e föld számukra. A száz dunam legfeljebb egy családnak elég. Már most gondoskodnunk kell, hogy föld-tartalékunk legyen. Mi, Nahalal asszonyai azt kívánjuk, hogy a Keren Kajemet még harminc dunamot adjon minden családnak...

A férfiak nyugodtan hallgatják az asszonyok érvelését. Pedig ez az első nagy összetűzés. Most vetődik fel először a kérdés, mely talán majd az egész mosav ovidim rendszert próbára teszi: mit örökölnek a gyermek? Mi lesz a kolóniák jövője?...

Az asszonyok érvelésére Joffe felel:

— Nem az a célunk, hogy minél több földünk legyen, hanem hogy minél intenzívebb legyen a termelés. Száz dunamnyi földet intenzíven megdolgozni nem tudunk, százharmincat még kevésbé. S nincs jogunk önzőknek lenni; még gyermekeinkért sem... Itt a kolónián is már fiatal párok vannak, akik csak arra várnak, hogy földet kapjanak... A mi gazdaságunk legyen olyan, mint a méhkaptár... A fiatalok vonuljanak ki, s alkossanak új közösséget. Nem hozhatjuk be ide az örökös problémáját. Ha intenzívebb lesz a termelés, akkor kevesebb földre lesz szükség és jut a gyermekeinknek is... Nincs jogunk több földet követelni, mint amennyire szükségünk van...

A férfiak szinte mind így érvelnek. De az asszonyok között egyetlen egy sem akad, aki ne kívánna több földet. S mikor az egyik fiatalember beszél, érvül fordítják ellene:

— Nincs gyermeke, azért beszél így...

A nahalali gyűlésen az anyák megkezdették a harcot. S előbb-utóbb fel fog merülni ez a kérdés mindenütt, ahol nem kvucában folyik a termelés.

— Nem jelentheti a földhöz való jogot az, hogy valaki kolonista fiának született... mondja az egyik chaluc. Sok ezren vannak, akik földre várnak. Hosszu évek óta. Akik nehéz, harcos munkával érdemelték meg. Szerencsére a megoldás adva van. Egyfelől a zsidó népnek a legrovidebb időn belül minden rendelkezésre álló földet meg kell szereznie a Keren Kajemet útján. Ez a megoldás egyik fele. A másik pedig az, hogy a termelést intenzívebbé tesszük... Nem száz, de majd husz dunam kell elég legyen egy család megélhetéséhez. És akkor a mai százdunamos parcellák öt részre szakadhatnak, s öt új család megélhetését biztosíthatják. Meg kell tehát érteni, hogy nem hiába folynak állandóan a kísérletek a termelés fokozására. Nemcsak azzal gyarapítjuk a zsidó közösség földjét, hogy dunamokat vásárolunk, hanem azzal is, hogy minél kisebb területen, minél nagyobb számú család megélhetését tesszük lehetővé.

Mire a gyűlés véget ér, már estére jár az idő. A hodály hamar kiürül. S mire kigyul az esti csillag, már ott látjuk a szépen kiöltözött vitatkozó asszonyokat farmer-ruhában a kertben, istállóban, a tyukok között. Legtöbbször bő nadrág, fejükön széles karimájú kalap. Vége

a vitának, vége az elméletnek. Kezdődik az új hét, mely a jövő péntek estig szakadatlan munkát jelent. Es most megérti az ember, hogy az új kolóniák jövője valóban az asszonyoktól függ, — bár nem feltétlenül azoktól, akik a gyűlésen szónokoltak. De a gyermekek ünnepe még szombat este is tart. Ahogy a péntek estét énekekkel fogadják, úgy bucsuztatják mostan: énekekkel, vígággal, tánccal. Nahalal gyermekei különben is híresek arról, hogy péntek este a tanító vezetése alatt a Beth Haam előtt énekekkel fogadják a szombatot. De a nahalali gyermekeknek más érdekessége is van. Szinte valamennyi kékszemű és szőkehajú. Egy itt járt tudós már „fajelméletet“ is hozott fel erre az érdekes jelenségre:

— A zsidók a germán népektől tanulták meg a szétszórtságban a földmívelést. És most, hogy megint visszatérnek a földmíveléshez, atavisztikusan germán sajátosságok ütköznek ki a gyermekekben.

A tanácsteremben még néhány férfi maradt. Az előjáróság. A községet ugyanis tanácsok vezetik. Külön tanácsa van a hivatalos, a munkásszervezetekkel való érintkezésnek. Egy másik tanács a konzum ügyeit intézi, a harmadik a nevelési kérdéseket. Külön tanácsa van a kölcsönös segítség szabályozásának és külön bizottság foglalkozik a mezőgazdaság általános kérdéseivel. Minden bizottságnak egy elnöke van, s az elnökök alkotják a község elöljáróságát.

Végighallgatom a tanácskozásukat. S eszembe jut az a sok komisz tréfa, mely a zsidót úgy állítja be, mint aki egymással megfermi nem tud, s kinek csak generálisai vannak. Istenem, milyen mély a galut nyomorúsága, hogy ilyennek láttatja a zsidót. Lám itt, szabad emberek és szabad zsidók között ismerjük csak meg igazán a zsidó népet. A zsidó asszonyt és a zsidó férfit. Milyen megértéssel, józanul folyik a tanácskozás. Milyen végtelenül egyszerűek ezek az emberek. Pedig szinte valamennyien már évtizedek élnek Palesztinában, melynek ők a szellemi vezetői. Itt nincsenek személyi harcok, érzékenységek és szófeccsérő viták... Ezek már igazi parasztok. Kevés szavuknak, megfontoltak. Csak egyben öríttek meg régi valójukat. Még ma is ideáliszták. Még ma is egy magasabb szempont irányítja őket: a zsidó nemzet és az általános szociális egybeforrasztása. És csak egyben nem parasztok. Nem kapzsiak a földre. S talán ők volnának a legboldogabbak, ha már jelenthetnék:

— Vegyétek el a földem felét. Adjátok másnak. Fele már elég, hogy megéljek... S többre szükségem nincsen...

Ilyen a nahalali zsidó paraszt. És ilyen lesz majd a nép, mely itt zsidóországot épít fel s ezt adja örökségül gyermekeinek...

Székelly Béla

Tavaszi felöltő

jó minőség
lej 2500

Katz & Mendel
Cluj. Piața Unirii No 10

Lej 2300

jó minőségű

tavaszi öltöny

Az Erdélyi Zsidó Vetség Választása XIV. Cionista Világszervet

(Cluj-Kolozsvár, június 18.) A XIV. delegátusválasztásainak központi választási bizottsági szabályzatot

1. §. Minden évként betöltötte aktív, tette, passzív választási világszervet dele

2. §. Az Erdélyi Cionista Világszervetnek 25. § a értelmében szervezettel hajtja végre

3. §. A delegátusok sánál a f. évi június 15. napjához befolyt kére

4. A választásokat kiküldött választási

5. A jelöléseket eszközlik, amelyekbe meghaladja a 300 at történik, hogy 50 sával nyújtja be az csoportelnökséghez. A ideje július 1.

6. §. A helyi csoportok 5-ig kötelesek a jelölési bizottságuk bejelentését, Calea Reg. E időn tul érkező jelölési lembe. A jelölőveke jegyzőkönyv kíséretében bizottsághoz.

7. §. Delegátusjelölhet, aki eleget tett a ben fennálló kötelezetkelt fizetett és a jelölési irásbeli nyilatkozatot gresszus összes ülésin minden tekintetben elháruló kötelezettségeknel jelölőivhez csatolandó

8. §. A beérkezett nevet abc sorrendben bizottság névjegyzékben mennyiségben megkü

9. §. A választás országban július 10-én amelyen belül a helyi állapítja meg saját kö

10. §. A választás tele az egyes helyicsportok által kinevezett feladata.

11. §. A helyicsport fizetők személyesen a módon, hogy a helyi lyen zárt borítékban kat. A helyicsport akár személyesen, ak szavazatukat a helyi Uj Keletben a köz

közé fogja tenni am amelyek szavazatok s 12. §. A szavazás választási bizottság ált felhasználásával törté ebben a névjegyzékben egyes sékelfizető ann vataat, ahány dele zsidósága jogosult. A nevei a szavazólapon alapján történik a sz adatott le a szavazat pttatott, ugy az ilye sitendők.

13. §. A szavazás mutatandó.

14. §. A sékelfizet hogy melyik községt ket, ott szavazhatnak napján tartózkodnak.

15. A választási helyicsport vezetőse megválasztott választ a szavazólapokat, m nemszabályszerűeket ról jegyzőkönyvet ve

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség választási szabályzata a XIV. cionista világkongresszusra

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A XIV. cionista világkongresszus delegátusválasztásainak lebonyolítására kiküldött központi választási bizottság a következő választási szabályzatot állapította meg:

1. §. Minden sékelfizetőnek, ha 18-ik életévét betöltötte aktív, ha 24-ik életévét betöltötte, passzív választójoga van a XIV. cionista világkongresszus delegátusválasztásánál.

2. §. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség a Cionista Világszervezet szervezeti szabályzatának 25. §-a értelmében mint önálló országos szervezet hajtja végre a delegátusválasztást.

3. §. A delegátusok számának megállapításánál a f. évi június hó 18-ig a londoni Központ-hoz befolyt sékelek száma irányadó.

4. §. A választásokat a nagybizottság által kiküldött választási bizottság vezeti és ellenőrzi.

5. §. A jelöléseket az egyes helyicsoporthoz esküszik, amelyekben a sékelfizetők száma meghaladja a 300-at. A jelölés oly formában történik, hogy 50 sékelfizető sajátkezű aláírásával nyújtja be az A) mintájú jelölőívet a csoportelnökséghez. A jelölés legkésőbbi határideje július 1.

6. §. A helyi csoportok legkésőbb július 5-ig kötelesek a jelölőívet a központi választási bizottságnak beküldeni (Zsidó Nemzeti Szövetség, Calea Reg. Ferdinand 48.). Az ezen időn túl érkező jelölések nem vétetnek figyelembe. A jelölőívet a csoport vezetője jegyzőkönyv kíséretében juttatja el a választási bizottsághoz.

7. §. Delegátusjelölt csak olyan cionista lehet, aki eleget tett a Keren Hajjeszóddal szemben fennálló kötelezettségének, khal-cionista sékelt fizetett és a jelöléssel egyidejűleg kötelező írásbeli nyilatkozatot adott, hogy a világkongresszus összes ülésén önköltségén résztvesz és minden tekintetben eleget tesz a delegátusokra háruló kötelezettségeknek. Ezen dokumentumok a jelölőívhez csatolandók.

8. §. A beérkezett és nem kifogásolt jelöltek neveit abc sorrendben a központi választási bizottság névjegyzékbe foglalja és azt megfelelő mennyiségben megküldi az összes helyicsoporthoz.

9. §. A választások egységesen, az egész országban július 10-15. között lefolytatandók, amelyen belül a helyicsoporthoz vezetősege maga állapítja meg saját községében a szavazás napját, időtartamát.

10. §. A választások technikai keresztülvitele az egyes helyicsoporthoz, vagy a helyicsoporthoz által kinevezett választási bizottságok feladata.

11. §. A helyicsoporthoz sékelyhelyén lakó sékelfizetők személyesen adják le szavazatukat oly módon, hogy a helyicsoporthoz által megjelölt helyen zárt borítékban nyújtják be szavazólapjukat. A helyicsoporthoz közelében lakó sékelfizetők akár személyesen, akár levél útján adhatják be szavazatukat a helyicsoporthoz vezetősege felé. Az Uj Keletben a központi választási bizottság közzé fogja tenni a helyicsoporthoz névsorát, amelyek szavazatok szedésére jogosultak.

12. §. A szavazás kizárólag a központi választási bizottság által kibocsátott szavazólap felhasználásával történik oly módon, hogy az ebben a névjegyzékben foglaltak közül minden egyes sékelfizető annyi egyénre adhatja le szavazatát, ahány delegátusválasztására Erdély zsidósága jogosult. Az e számon felüli jelöltek nevei a szavazólapon törölnödök. Ha nem a lista alapján történik a szavazás, vagy több névre adatott le a szavazat, mint amennyi megállapított, úgy az ilyen szavazólapok megsemmisítendők.

13. §. A szavazásoknál a sékelynyugta felmutatandó.

14. §. A sékelfizetők tekintet nélkül arra, hogy melyik községben váltották meg sékelüket, ott szavazhatnak, ahol éppen a választás napján tartózkodnak.

15. §. A választási eljárás befejezése után a helyicsoporthoz vezetősege, vagy a csoport által megválasztott választási bizottság összeolvassa a szavazólapokat, megállapítja azok számát, a nemszabályszerűket megsemmisíti, és eljárásáról jegyzőkönyvet vesz fel a beküldött formula

szerint. Ezt a jegyzőkönyvet a helyi csoport vezetősege, illetőleg a választási bizottság összes tagjai aláírják. Az eredeti jegyzőkönyv a szavazólapokkal együtt ajánlott csomagban legkésőbb július 20-ikáig a központi választási bizottság címére elküldendő.

16. §. A központi választási bizottság a beérkezett jegyzőkönyvek, illetőleg a szavazólapok alapján megállapítja, hogy az egyes jelöltekre hány szavazat esett az egész országban. A legtöbb szavazattal rendelkezők a rájuk esett szavazatok sorrendjében delegátusoknak,

Még a király nem döntött a kormány utódja felől

(Bucuresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Lupta“ szerint a király egy hivatalos személyiség előtt, akit kihallgatáson fogadott, tiltakozott azon hírek ellen, mintha ő a jövő kormány ügyében már döntött volna. E politikai személyiség szerint a király a következő kijelentést tette: Az uralkodó nem adhat ki hivatalos cáfolatokat, mégis fel fogom hatalmazni a pártok vezetőit, hozzák nyilvánosságra, hogy nem tettem semmiféle intézkedéseket a kormányutódlás ügyében. Amikor ennek szükségét látom, pártatlanul fogok e kérdést illetőleg eljárni.

Bethlen miniszterelnök

Horthy oldalára állt a Beniczky-ügyben

A tegnapi nemzetgyűlésen kétórás beszédben szólott hozzá Magyarország politikai botránnyához

Beniczky Vázsonyit választotta védőjéül

(Budapest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amit mindenki napok óta várt, nevezetesen, hogy Bethlen István miniszterelnök hozzájáruljon a Beniczky-ügyhez, a nemzetgyűlés mai ülésén megtörtént. A miniszterelnök kétórás beszéde azonban, amelyet ennek a kényes ügynek szentelt, rendkívül kiábrándítóan hatott azokra, akik azt hitték, hogy Bethlen hallgatása Beniczkyval való együttérzést jelent. A miniszterelnök nemcsak, hogy nem kelt Beniczky védelmére, de egyenesen megcáfolta a volt belügyminiszternek a Somogyi-Bacsó-ügyre vonatkozó vallomását, ezenkívül pedig, általános meglepődésre, Horthy kormányzó személyét úgy megvédte, ahogyan ezt a közvélemény még a legfajvédőbb politikustól sem várta.

Részletes tudósításunk a következő:

A nemzetgyűlés mai ülésén Várnay Dániel szocialista képviselő megteszi a szocialisták mindennapi indítványát a Somogyi-ügy napirendre tűzéséről és a parlamenti bizottság kiküldéséről.

Bethlen kijelenti, hogy a parlamenti bizottság kiküldéséhez nem járulhat hozzá, mert ez a magyar alkotmány szerinti hatásköröket összekeverné és a hatáskörök szétválasztása alkotmánybiztosíték, amelyet éppen az ellenzéknek nem szabad félrögnia. Rátér ezután a Beniczky-ügyre és kijelenti, hogy Beniczky vallomásának egyik része támadás a kormányzó ellen, a másik pedig semmi újat nem mond.

A miniszterelnök mindenben helyesli azokat az intézkedéseket, amelyeket távollétében Vass József miniszter a kérdésben tett.

A magyar kormány el van szánva, hogy a kormányzó tekintélyét megvédje — mondta Bethlen. A nemzetgyűlésnek is kötelessége, — Bethlen szerint, — hogy megvédje Magyarország érdekében a kormányzó tekintélyt és tiszteletben tartsa a kormányzó védelmére hozott törvényeket. Ami Beniczky vallomásának azt a részét illeti, melyben az ő személyével foglalkozik, Bethlen elmondja, hogy 1919-ben valóban lement Andrassy Gyulával Siófokra, felhívni a fővezér figyelmét arra, hogy az ellenforradalmi excessusokat a közvélemény a katonai különítményeknek tulajdonítja. Andrassyval együtt kérte a fővezért, hogy szigorúan lépjen föl, ha ez a vád valóban bizonyulna.

Öt év után a találkozáson elejtett minden szóra nem emlékszik.

Egyet azonban biztosan állíthat s ez az, hogy a kormányzó akkor semmi olyat nem mondott, amiből arra lehetett volna következtetni, hogy a cselekedeteket helybenhagyja.

A fővezér akkor kétségbevonta, hogy e kilengéseket katonai személyek követték volna el és kiltatásba helyezte a legszigorubb megtorlást, ha a megemlített vádakot a katonai különítményekre rá lehetne bizonyítani.

A kérdésnek politikai oldalai vannak s azok

illetőleg pótdelegátusoknak nyilváníthatnak. Ugyanannyi pótdelegátus választandó, mint ahány delegátus kiküldésére jogosult az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség.

17. §. A delegátusi mandátum át nem ruházható. Ha a megválasztott delegátus az adott nyilatkozat ellenére sem tud valamely okból a kongresszuson megjelenni, akkor a sorrendben utána következő delegátus lép helyébe.

18. §. Amennyiben vitás ügyek támadnának, ezekben a Cionista Világszervezet szabályzata és választási utasításai irányadók.

számára, akik most felszínre tartják, leginkább ezek számítanak. Így Beniczky a legutolsó időlgig nem is kérte fölmentését a titoktartás alól s amikor először vallomásra megidéztek, a hivatalos titoktartásra való kötelezettségére hivatkozva, megtagadta azt. Nyilvánvalóan nem az ügy földerítése fektűt a szívében, hanem az, hogy a kedvező időpontban politikai zavart kelthessen vele.

A közvélemény, amely már megelégette mindent, végül is rácsap az asztalra és azt kiáltja a rendezavarók felé:

— Elég volt, ennek a nemzetnek élnie kell és élni fog, ha az urak — folytatta Bethlen a szocialisták felé fordulva — nem is akarják ezt!

Bethlen beszéde után Huszár Károly személyes kérdésben szólalt föl. Kijelenti, hogy a Somogyi-gyilkosság idejében mint ember és mint miniszterelnök mindent megtett a bűnügy kiderítésére legjobb lelkiismerete szerint. A fővezér akkor is kijelentette neki, hogy a katonai hatóságok semmi akadályt nem hárítanak a nyomozás elé. Jelenleg azonban nem is nyomozásról, hanem a büntény politikai gyümölcsösztetéséről van szó.

Mondjanak le a szocialisták arról a reményükről, hogy a magyar közvélemény, parancsszóra, Horthy Miklós fejét fogja nekik szállítani.

Bethlen beszéde után az ellenzéki pártok elhatározták, hogy revideálni fogják a Beniczky-ügyben elfoglalt álláspontjukat és egyelőre valószínűleg várakozó álláspontra helyezkednek. A nemzetgyűlés ma esti ülésére azonban még mindig számos interpelláció van bejegyezve a Beniczky-ügyben. Az interpellálók közül néhányan az „Az Ujság“ betiltását elrendelő végzés visszavonásáért akarnak szót emelni.

Budapest, június 17. Beniczkyt ma délelőtt Földes alezredes-hadbíró elé vezették, aki újra megkísérelte, hogy a volt belügyminisztert kihallgassa. Beniczky azonban ezuttal is kijelentette, hogy mindaddig, amíg letartóztatásban van, nem hajlandó tanuvallomást tenni. A volt belügyminiszter Vázsonyi Vilmost választotta védőjéül, akit holnapra a fogházba kéretett, hogy bizonyos jogi felvilágosításokat nyerjen tőle.

Elárverezik

f. hó 20. és 21-én Nagyváradon a Helikon helyiségében (Szaniszló-utca 1.)

Balkányi Lajos

magángyűjteményét,

kiegészítve főúri birtokból származó nagyértékű képekkel, szőnyegekkal, porcellánokkal, butorokkal, üvegekkel, bronzokkal és rézkarokkal. Az árverés szombat délután 6 órakor kezdődik

ól tanulták... És most, imiveléshez, ütköznek

érfi maradt... is tanácsok... los, a mun... Egy másik... harmadik a... van a köl... külön bi... g általános... egy elnöke... özség elül-

t. S eszembe... zsidót úgy... gférni nem... k. Istenem... hogy ilyen... ad emberek... csak meg... zonyt és a... zánul folyik... egyszerűek... lamennyien... helynek ök... emélyi har... ták... Ezek... k. megfon... i valójukat... y magasabb... nemzeti és... sa. Es csak... ak a földre... bak, ha már

ft. Adjátok... megéjlek... S... És ilyen lesz... t épít fel s

ely Béla

RD... ESSEG

A Zsidó Jogvédő Iroda országos beszámoló körutát fog tartani

Dr. Klein Miksa nyilatkozata bukaresti utjáról

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Klein Miksa, az újjáteremtett Zsidó Jogvédő Iroda igazgatója, néhány napig Bukarestben tartózkodott, hogy az erdélyi zsidóság egzisztenciális és politikai kérdéseit a regáti zsidóság vezetőivel megvitassa. Dr. Klein Miksa ma érkezett haza Bukarestből és utjának eredményéről az Uj Kelet részére az alábbi nyilatkozatot tette:

— Az iskolák és a hitközségek sorsát a parlament őszi ciklusa fogja véglegesen eldönteni. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek az iskolatörvényjavaslat ellen kiadott manifestuma az egész regáti zsidóság körében oszlatlan tetszésre talált, annyira, hogy az Unionea Evreilor Romani elnöksége ennek a hatása alatt olyirányu memorandumot nyújtott be a közoktatásügyi miniszterhez, amelyben az iskolafentartó hitközségek és egyesületek részére feltétlen jogot követel a héber nyelv tanítására. A hitközségek belső szervezetére vonatkozólag a regáti hitközségek egyesületének vezetőivel egy részletes memorandumot dolgoztunk ki, amely-

ben hitközségi életünk autonómiáját az egész ország területére egységesen kívánjuk szabályozni.

— A közigazgatási törvényjavaslat súlyos sérelmet jelent az erdélyi zsidóságra, mely főleg a városokban telepedett le. Erkölcsei kötelessége minden zsidónak, hogy igyekezzen felvételni magát a választási listába, mert részt kívánunk venni a közigazgatási életben számarányunkhoz és teherviselésünkhöz mérten.

— A zsidóság sérelmeit dr. Fildermann holnap délelőtt tárja fel Ofelsége előtt.

Klein Miksa doktor ezután vázolta az újjáteremtett jogvédő iroda feladatait.

— Mindenekelőtt a bubovinai és beszarabiai mintára a jogvédő iroda beszámoló körutát fog tartani Erdély városáiban és a zsidóság legmesszebbmenő áldozatkészségét fogja igénybe venni avégett, hogy a Jogvédő Iroda ténylegesen kiküzdhesse most megtámadott kollektív érdekeinket. A Jogvédő Iroda állandó és jól kiépített szervezetet kell nyerni, különben képtelen lesz feladatait megoldani.

A déli sarkra is repülőexpedíciót terveznek

Hét csillagvizsgálót akarnak építeni a déli sarkvidékön

(Sidney, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) George Wilkins kapitány, az ausztráliai kutató, átfogó nemzetközi tervet hozott javaslatba a délsarki vidék légköri viszonyainak kikutatására. A kapitány ugyanekkor repülőutat tervez a Csendes-óceán legdélibb vidékeire és a déli sarkvidékre. Javaslata értelmében hét csillagvizsgálót építenének a délsarki kontinensen és ötöt közvetlenül a délsarki vidék fölött, megfelelő szigeteken.

A csillagvizsgálók naponta állandó összeköttetést tartanak fenn egymás között, ugyanekkor három összekötőállomás működne Melbourneben, Fokvárosban és Buenos-Ayresben. Ezek az állomások, ha egy évtizedig folytathatnák működésüket, fölbecsülhetetlen jelentőségű információkkal szolgálhatnának a déli sarkvidék időjárásai viszonyai felől.

Wilkins kapitány először azt a partvonalat

fogja kikémleni, amely King Edwardlandtól és déli News Zeelandtól Grahamslandig és déli Cape Hornig húzódik. Utjára a Ross tengerről indulna el.

Két repülőgépet használnának fel az uton. Az egyik Wilkinst vinné és egy pilótát s ez a gép leginkább fényképfelvételekre volna berendezve. A másik gép pilótát és azonkívül fűtőanyagot vinne magával. Wilkins úgy hiszi, hogy januárban elindulhat s azután Grahamslandról visszatérhet a cápahalászokkal.

A csendes-óceáni és sarkvidéki repülőút végre tisztázhatná a délsarki kontinens földrajzi viszonyait s ugyanekkor felvilágosításokat nyújtana meteorológiai és gazdasági szempontból is. A Csendes-óceán déli részét ugyszólván egyáltalán nem ismerjük. Még azt sem tudjuk, hogy Grahamsland része-e a délsarki kontinensnek, vagy sem.

Az amerikai kivándorlást ellenőrző bizottság Európába érkezett

Első stációjuk Island. Megsemmisítik a régi kvótára adott vizumokat

(Washington, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet megírta, hogy az Egyesült-Államok kormánya megbízottakat küld Európa különböző kikötővárosaiba, hogy itt vizsgálja meg az Amerikába készülők körülményeit és intézkedjen afelől, hogy bejuthatnak-e az illetők az Unió területére. Eddig ugyanis sok kivándorlót visszaküldtek már az amerikai partokról és nehogy az ilyen — gyakran tragikusán végződő — esetek megismétlődjenek, a külügyi hivatal elhatározta, hogy megbízottakat küld Európába. Ezek már el is indultak Washingtonból. Három minisztérium kiküldöttei jöttek Irlandba, a külügyi, a munkaügyi és a kincstári hivatal kiküldöttei, akik a „Leviatan“ gőzösön hagyták el Amerikát.

A hajón a bizottságok kidolgozták azokat a terveket, amelyek alapján Európából szabályozzák majd a bevándorlást. A terveket ki fogják próbálni és pedig elsősorban az ir szabad köztársaságban. Az elutazott tisztviselők között kiváló és hírneves szakemberek vannak: a munkaügyi hivatal főtitkára Charles White, továbbá Kurt Duba, a külügyi vizumozó hivatal vezetője és dr. J. W. Kher az egészségügyi hivatal főellenőre.

A bizottság az Irlandban székelő angol konzulátusok mellett fognak működni, itt ellenőrzik majd a vizumozást, megvizsgálják gazdasági és egészségügyi szempontból a kivándorolni szándékozókat és ha a bizottság itteni működése megfelelő lesz, akkor ugyanezen rendszer alapján a többi országokban is hasonló hivatalt fognak felállítani.

A legelső intézkedése a bizottságnak az lesz, hogy a régi kvótára kiadott vizumokat, amiket eddig nem vettek igénybe meg fogják semmisíteni. Az új vizumozások július elsejétől kezdődnek.

* Orvosok ajánlják — Purgót — eredeti dobozban. (5)

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt, asztalosok furnárkészleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marica Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 800 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomozási árak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
5685. Szivan 26.
1925. június 18.

Morris Rosenfeld: Temetőmérés*)

Né csak, — ott a Minka néne
És mögötte Peszje csetlik,
Minka sir és Zsoltárt mormol
Peszje huzza a zsinórt.

És az ócska zsoltárkönyvre,
Csöndesen hull forró könnye
És remegve, sugva, halkán
Minka így imádkozik:

Óh nagy isten és hatalmas,
Kis cseléded, gyöngye, árva,
Végig méri csöndbe nyugvó
Jámboroknak sírjait.

Jóistenkém, én lemérem
Mind e csöndes siri boltot
Kikben annyi jámbor nyugszik,
Mind, szerelmes hű fiad.

Ők, akik fenn, trónusodnál
Legszébb énekük dalolják,
Mindegyik más nyelvű dalt zeng
Siri álmuk nagy során.

És a mérő szent fonálból
Jámbor szívvel, árva Peszjed
Gyertyát márt majd, — fénye mellett
Hogy tanulják szent törvényed.

És kegyelmet esdjenek majd,
Végre, végre, hogy meglássad
Jákob könnyét és meghalljad
Juda fájó, bus imáit...

Ford.: g. j.

*) Ősi zsidó szokás Lengyelországban és Litvániában.

— A király passzivitást kért az ellenzéki párt vezéréitől. Bukarestből jelentik: Kormánykörökben remélik, hogy a nyári szüneten az ellenzéki pártok nem fognak semmi komolyabb akcióra, mert állítólag a király arra kérte Jorgát, hogy amíg ő távol van az országból, tartózkodjanak a mozgalmaktól. Ugyanerre fogja megkérni a király Maniut és Mihailchet is.

— „A Föld“ legújabb száma. Rendkívül változatos és mindvégig érdekes tartalommal jelenik meg „A Föld“ holnapi száma. Balázs Béla, a jelenleg Bécsben élő zsidó származású kiváló író „Orosz hajón Palesztina felé“ címmel egy „Ildics“ nevű szovjetgözös fedélzetén, zsidó menekültek között tett látogatását írja meg rendkívül lebilincselően. A legújabb tudományos megállapításokat ismerteti egy másik cikk, az őseredetnek hitt Jahzeit szokásról. Három pompás arab költemény disziti a lapot Franyó Zoltán ragyogó fordításában. Párisi tudósítója a lapnak, a francia főváros gettójáról ír finoman megrajzolt képet, míg Nussbaum Sámuel Palesztináról valóságos kulturrajzot mutat be. Ir az ottani ruházatkodásról, az utcai életéről, a kereskedelemről, az ügyvédi praxisról és a munkáselhelyezkedésről. Zsidóország vállalkozási lehetőségeiről kimerítő statisztikák adnak felvilá-

gosítást. A gyermek Eliézer Steinbergé sziti ki a lap bőve megemlítjük a telanetét, egy utcai kiasztások zajlottak típusokat és a zsid

— Három h választási refor Bukarestből jelent végrehajtását előkés határozta, hogy egy javaslat végrehajtás ez a két kérdés sz mással. A bizottság hónapot vesznék ig

— Budapest nőt, aki revolve hordott a ridikő Nagyszabású szélhá őrség. Letartóztatta aki hamis okmányo ki különböző budap szetesen, hogy egy városban. A detekt tóztatták le a Szer newyorki nagyker alapon tizenöt ezer Rónainét elfogták, tégely mérget és eg rendkívül nagy felt legelőkelőbb társasá éves leánya éppen báró Gorup osztrák szabású szélhámosn után átkisérük az ü

— A valótlan — tisztességtük: A Budapesti a tisztességtelen v tott bírósága a n tárgyalt. A nődivi panaszt Laszk Gyu az utóbbi a villam lyezetetet el, amely rozta cégét, hogy ráfizetéssel ujaki kérte a felperes, s sérelmes reklám a ság szakértőül Gau titkárt hallgatta m nők és jelenleg az Miután a felek a megnyugodtak, a s panasza valóban a poknak semmi é alkalmasak. A sz panasz tárgyává t zették a vásárlókó kedők érdekeit je vöktől öreg szali pedig nagykeresk megtalálja anélkül érieket tulajdoni jelentékeny vesző kének felhívására alapján egyezségi hogy az alperes k te t reklám azonn

— Egymilli Jichok Elchana Newyorkból jelen hotelben 1200 rabbi Jichok Elo A felállítandó hat ezen az estén egy össze. A bankette egyetem professzo főbíró, dr. Dávid nagyobb benyomá temi hallgató be mint gazdag sz ezeltt ismerkede tradíciókkal, beir ügynek akarja s zött volt Ewinne harmincöt ezer alapra. A jesiva

* Románia dája a „Gyári rendű összekötő információval sz Minden hitelezőn tudósítótól kérje in Postafiók 34.

Kristály kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj róka- és szőrmefestés. Fonalfestés. Telefon 500. Postaesomagforgalom!

gositást. A gyermekeknek szánt oldalakon egy Eliózer Steinberger tollából való bájos mese egészíti ki a lap bőséges tartalmát. A képek közül megemlítjük a tel-avivi héber operának egyik jelenetét, egy utcai képet Tel-Avivból, amikor a választások zajlottak le, palesztinai zsidó leánytípusokat és a zsidó hősök palesztinai temetőjét.

— **Három hónapon belül elkészül a választási reform végrehajtási utasítása.** Bukarestből jelentik: A közigazgatási törvény végrehajtását előkészítő bizottság tegnapi ülésén elhatározta, hogy egyidejűleg a választójogi törvényjavaslat végrehajtási utasítását is előkészíti, miután ez a két kérdés szoros összefüggésben van egymással. A bizottság munkálatai előreláthatólag három hónapot vesznek igénybe.

— **Budapestben elfogtak egy szélhámossnót, aki revolvert, merkeket és egy törtördött a ridiküljében.** Budapestről jelentik: Nagyszabású szélhámosságra jött rá a fővárosi rendőrség. Letartóztatta Rónai Nándor ügynök feleségét, aki hamis okmányokkal több milliárd koronát csalt ki különböző budapesti palotákra, anélkül természetesen, hogy egyetlen egy háza is volna a fővárosban. A detektívek abban a pillanatban tartóztatták le a Szervita téren, amikor éppen egy newyorki nagykereskedővel tárgyal, akit ilyen alapon tizenötezer dollárral akart becsapni. Amikor Rónainét elfogták, ridiküljében egy revolvert, több téglát mérget és egy töltőt találtak. Letartóztatása rendkívül nagy feltűnést keltett, mert Rónainé a legelőkelőbb társaságokba járt és egyik huszonnégy éves leánya éppen ma tartotta volna esküvőjét a ró Górup osztrák rendőrfőnök fiával. A nagyszabású szélhámossnót holnap hallgatják ki és aztán átkísérik az ügyészség fogházába.

— **A valótlán adatokat tartalmazó reklám-tisztességtelen verseny.** Budapestről jelentik: A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának a tisztességtelen verseny kérdésében eljáró választott bírósága a napokban érdekes ügyben tartott tárgyalást. A növidatkalapkészítők ipartestülete emelt panaszt Laszk Gyula kalapkészítő ellen azért, mert az utóbbi a villamosok ablakain hirdetését helyeztetett el, amelyen többek között azzal reklámozta cégét, hogy „*őreg szalmakalapokat csekély ráfizetéssel újakra cserél be.*” Panaszában azt kérte a felperes, hogy az alperes kötelezzék a sérelmes reklám abbahagyására. A választott bíróság szakértőtől Gaul Károly nyugalmazott h. államtitkárt hallgatta meg, aki foglalkozására nézve mérnök és jelenleg az ipari szakoktatási tanács elnöke. Miután a felek a szakértő személyében teljesen megnyugodtak, a szakértő előadta, hogy a felperes panasza valóban alapos, mert az őreg szalmakalapoknak semmi értékük nincs és csak begyűjtásra alkalmasak. A szakértői vélemény szerint tehát a panasz tárgyává tett reklámmal csakugyan félrevezették a vásárlóközönséget és az eljárás a kiskereskedő érdekeit jogtalanul sérti. Ha ugyanis a vevőtől őreg szalmakalapot elfogad, az új kalapot pedig nagykereskedői áron számítja, üzleti hasznát megtalálja anélkül, hogy az őreg szalmakalapnak értékét tulajdonitana, a kiskereskedőktől pedig jelentékeny bevételt hódíthat el. A bíróság elnökének felhívására a felek a szakértő véleménye alapján egyezségileg rendezték az ügyet oly módon, hogy az alperes kötelezte magát a panasz tárgyává tett reklám azonnali abbahagyására.

— **Egymillió dollár gyűlt össze a rabbi Jichok Elchananról elnevezett jesiva-alapra.** Newyorkból jelentik: Az elmúlt héten az Astor-hotelben 1200 terítéki bankettet rendeztek a rabbi Jichok Elchananról elnevezett jesiva javára. A felállítandó hatalmas zsidó tudományos intézetre ezen az estén egymillió dolláron felüli összeg gyűlt össze. A banketten beszédeket tartottak a Harvard-egyetem professzora Issaks, továbbá Otto Rosalski főbíró, dr. Dávid Jelin és Heris L. Selig. A legnagyobb benyomást azonban Harold Rosenthal egyetemi hallgató beszéde tette, aki elmondta, hogy mint gazdag szülők gyermeke csak néhány évvel ezelőtt ismerkedett meg a zsidó élettel és a zsidó tradíciókkal, beiratkozott a jesivára és életét a zsidó ügynek akarja szentelni. A nagyobb adakozók között volt Ewinné asszony, továbbá Luis Gold, aki harmincötezer dollárral járult hozzá a jesiva-alapra. A jesiva építkezését nemsokára megkezdik.

* **Románia legnagyobb hiteltudósító irodája a „Gyáripár” Hiteltudósító,** mely elsőrendű összeköttetéseinél fogva precíz, megbízható információval szolgál Európa bármelyik cégéről. Minden hitelezőnek fontos, hogy a Gyáripár Hiteltudósítótól kérje információit. Gyáripár Hiteltudósító Postafiók 34.

— **Felhívás.** As országos sékelbiztos felhívja mindazokat a körzeti sékelbiztosokat, akik eddig még a végleges elszámolást nem ejtették meg, hogy az összegyűlt pénzt táviratilag utalják át a Marmorosch és Blank bankház kolozsvári fiókjához, a tömböket pedig posta fordulatával küldjék be a központi irodának. Az akciót a legsürgősebben le kell zárunk, mert az ezután befolyó összegeket távirati átutalással tudjuk Londonnal a delegátusok számára illetőleg javunkra iratni. Amennyiben postafordulatával nem vennék kézhez az eddig begyűlt összegeket, úgy nem tudunk valódi eredményeinknek megfelelő képviseletet szerezni a kongresszuson.

— **A Lömáan Akkó Aradra tette át székhelyét.** A Czur-Salom Korlátolt Felelősségű Szövetkezeti Társaság, Haifa erdélyrészi irodája ezután értesíti t. ügyfeleit, hogy irodáját, Cluj Str. Radu 9. alól június 16-án Arad, Boulv. Regina Maria 18. sz. (Dr. Singer Jenő ügyvédi irodája) helyezte át. Kérjük t. ügyfeleinket, hogy mindennemű megkeresésükkel aradi irodánk címére forduljanak. Cim: Czur-Salom, Arad Boulv. Regina Maria 18. (Dr. Singer Jenő ügyvédi irodája). Együttal értesítjük t. ügyfeleinket, hogy mindennemű befizetéseket és átutalásait továbbra is a Marmorosch, Blank & Comp. bankház cluji fiókjánál vezetett „Lömáan Akkó” című folyószámlánkra eszközöljék.

* **Henri Barbusse irt előszót Ben Ámi „Európától—Ázsiáig” című új könyvéhez.** Amatórpéldányok sok képpel és a szerző aláírásával, 125 lejért már kaphatók az Uj Kelet könyvosztályánál.

— **Saveanu és Toma Jonescu nyilatkozatai a fogorvosi gyakorlatról.** Bukarestből jelentik: Saveanu egészségügyi miniszter nyilatkozott a fogorvosi gyakorlat kérdéséről. Kijelentette, hogy szigorú intézkedéseket tesznek a visszaélők ellen. Egyébként ősszel törvényjavaslatot terjeszt a kamara elé, melyben véglegesen szabályozza ezt a kérdést. Toma Jonescu egyetemi tanár is nyilatkozott ebben az ügyben és kijelentette, hogy ami azon a téren történt 1923 óta, az tisztán a liberális párt érdekeinek figyelembevételével készült. Ha ez az állítás nem volna igaz, akkor már régen fel kellett volna állítani az egyetemeken a stomatológiai tanszékeket. Ősszel ilyen értelmű javaslatot tesz a kamarában.

— **Szerencsés kimenetelű repülőbaleset.** Bukarestből jelentik: A Pipera repülőtéren repülőszerecsétlenség történt, amelynek szerencsére azonban nincsen halálos áldozata. Bacilina repülőszert Dshovilard típusú gépjével fel szállt, mintegy 500 méter magasságban a motor felmondta a szolgálatot. Nem vesztette el lélek-jelentését és rendkívül ügyességgel levezette a repülőgépet. Csupán az arca szenvedett sérüléseket. Egy mérnök és a mechanikus, akik szintén a gépen ültek, teljesen sértetlenül maradtak.

— **Egy „leépített” igazgató, gyáros és kereskedő naplója.** Ezen cím alatt van össze-foglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánásági közgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseményei a „Pénzvilág” közgazdasági folyóiratnak minden hó elején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalmu, de mindig izlésees stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színdarab jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág” Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

— **Székely Béla előadása az ujságíróklubban.** Székely Béla az Uj Kelet Palesztinából most visszaérkezett munkatársa, Vajudó népszületés ország címmel folyó hó 20-án este tíz órai kezdettel az Ujságíróklub helyiségében előadást tart az épülő ország problémáiról. Székely Béla az előadás keretében személyes tapasztalatai alapján érdekes képet vázol Nahaláról, a jövő falujáról, a kvucáról, a munkaközösség életéről és arról az új társadalmi berendezkedéséről, amely kísérletképpen Palesztinában most van a kialakulóban. Az előadásra, amelynek beléptéje nincsen, vendégeket szívesen lát az ujságíróklub.

— **Bolsevistaellenes egységfront Angora és a kisantant között.** Bukarestből jelentik: A „Journal de Geneve” nyomán az „Universul” írja, hogy a bukaresti új török meghatalmazott miniszter speciális megbízással Angorába utazott, ahol hosszabb tárgyalásokat folytatott Kemal pasával. A lap szerint a meghatalmazott miniszternek a missziója az, hogy az angorai kormány és a kisantant között közeledést hozzon létre egy bolsevistaellenes front terén.

— **Hogyan szökött meg Bécsből Berchtold Lipót volt külügyminiszter.** Bécsből jelentik: A bécsi polgári törvényszéken ma rendkívül érdekes pórt tárgyalnak, melynek vádlottja Berchtold Lipót, a volt külügyminiszter fia. A tárgyalás azért volt érdekes, mert az a történelmi tényállás tisztázódott ennek során, hogyan tánt el Bécsből a volt külügyminiszter. Berchtold ugyanis titokzatos módon és váratlanul eltűnt Bécsből és senki sem tudta megállapítani, hová utazott. A mai tárgyalás során kitudódott, hogy Berchtold a forradalom kitörésének napján annyira megijedt a következményektől, hogy éjszaka házána ablakán kiugrott és elmenekült Ausztriából. Innen Svájcba utazott, ahová később családtagjai is követték. A pör során még néhány érdekes adat került napvilágra. Kiderült, hogy Berchtold fia nemrég Bécsben másfél milliárdot vesztett el a hazárdjátékon. Ezenkívül a frankspekuláció révén az egyik bécsi nagy bankháznál jelentős összegekkel maradt adós. Berchtold fiának ügyvédje rámutatott arra, hogy a bécsi bíróság nem illetékes a pör tárgyalására, mert védenca magyar állampolgár. A bank képviselője ezzel szemben azt vitatta, hogy Berchtold fia csehszlovák állampolgár, mert birtokai itt vannak. A pör során kiderült az is, hogy a fiatal Berchtold anyjától havi ötven millió zsebpénzt kap. Az állampolgárságra vonatkozó kérdésben a bíróság nem döntött, csak annyit jelentett ki, hogy nem illetékes ebben az ügyben, mert a vádlott nem lakik állandóan Bécsben.

— **Amerikában is éhenhalhat az ember.** Egy newyorki lapban olvassuk: Az elmúlt vasárnap a Lincoln-kórházba hoztak egy kisfiút, Selsy Miklós nevűt, életveszélyes állapotban. A gyermek még ugyanazon nap meghalt és később derült ki, hogy a halál oka éhség volt. A kórház intézősége kinyomoztatta, hogy a gyermek atyja egy huszonöt éves mérnök, aki huszonhárom éves Rita feleségével és három gyermekével, akik közül a legidősebb alig három esztendő, egy szobában lakott a 133-ik utcában. Az apa Romában végezte tanulmányait, az anya pedig zongoraművésznő. Négy évvel ezelőtt jöttek Amerikába valami kevés pénzzel. A férj nem kapott munkát, úgy, hogy kénytelen volt cipőtisztításból tengeni életét. Azonban ezen a pályán sem keresett annyit, hogy családját eltartsa. A szerény és jónévelésű emberek sentinek nem panaszkodtak, jöllehet napok óta nem volt már mit enniük. Amikor a legidősebb gyermek ájuldozott, mentőkkel vitték be a kórházba. Az olasz kolónia, amely gyorsan értesült az esetről, gyűjtést indított a család javára.

— **Statisztika a román kincstár hadikáráról.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter statisztikát készít arról, hogy milyen károkat szenvedett a román kincstár a háború folyamán. A statisztika magában fogja foglalni azokat az összegeket, amelyeket hadiszerepre és a katonaság élelmezésére fordítottak, a megzárás idején szenvedett károkat. Ezzel a statisztikával akarja Bratianu Vintila a szövetségesek előtt bizonyítani, hogy az a kvóta, amely Romániát illeti a békeszerződésből, aránytalan a szenvedett károkkal szemben. A statisztika elkészítésével egy háromtagú bizottságot bíztak meg, melynek tagjai Pascal ezredes a hadügyminisztérium részéről, Teianu a közadóságek vezérigazgatója a pénzügyminiszter részéről és Olonescu a külügyminisztérium részéről.

Nagy

harisnyavásár

melyen leszállított árákkal.

Kötött harisnya minden színben	lel	25
Flohr-harisnya minden színben	lel	53
Muszlin harisnya divat színben	lel	69
Cérna-muszlin minden színben	lel	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lel	125

BLATT

FÖTÉR 12

Divatkönyvekben és költőtarakban értékes választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás **CZINK, Cluj**

KÖZGAZDASÁG

A budapesti malmok nagy tételekben vásárolják az új búzát

Hivatalos gabona- és termény-árfolyamok Budapesten

(Budapest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti gabonapiac forgalma az utóbbi napokban meglehetősen élénk volt kenyérmagvakban. A vasárnapi esőzés megjavította a terméskilátásokat és a kínálat a termelők részéről megélénkült. Az új-búza ára a javuló hírekre ismét esett és ma háromnegyedmillió koronával olcsóbban adták az új búzát vagononként.

A piacra került olcsóbb búzátételeket a nagy malmok mind megvásárolták és a tegnapi tőzsdei alatti nem kevesebb, mint 80 vagon búzát kötöttek le augusztusi szállításra. Az óbúza-üzlet ezzel szemben egészen jelentéktelen, csak néhány vidéki malom vásárolt egy-egy vagon búzát, ha prompt liszteladása sikerül.

A rozsüzlet egészen jelentéktelen, néhány vagon adtak 410.000 koronával, ami a legutóbbi árakkal szemben félmillió koronás ár esést jelent vagononként.

A külföldi, elsősorban az amerikai gabonajegyzéseknél néhány nap óta árlemerzősodási folyamat következett be. Ugy a júliusi, mint a szeptemberi és decemberi búza Chicagóban napok óta csökken, ami nem fedi azokat a híreket, hogy nagyon rosszak a terméskilátások a tengerentúl. Allitól azzal indokolják a lauhuló amerikai irányzatot, hogy Kanadában vi-

szont javult a helyzet. Mindenesetre nagy óvatossággal kell fogadni az amerikai gabonapiac híreit, mert az utóbbi időben nagyon gyors iramban változott a tengerentúli búza irányzata. A terménycikk-piacán szilárd irányzat mellett vásárolják a piacra került összes zabtétételeket.

Tengeriben tartott irányzat mellett 310.000 koronával adták el több vagon budapesti paritásában. A takarmány- és sórparpa piac érdeklődés hiányában üzeletlen.

A budapesti tőzsde legutóbbi hivatalos gabona- és termény-árfolyamai a következők: (100 kilogrammra készárban, készpénzben.)

Búza 76 kg-os tiszavidéki	— — — — —	514.585 kor.
" fehérmegyei és	— — — — —	"
" pestvidéki	— — — — —	"
Búza 77 kg-os tiszavidéki	— — — — —	529.585 "
" fehérmegyei és	— — — — —	"
" pestvidéki	— — — — —	"
Búza 78 kg-os tiszavidéki	— — — — —	524.585 "
" fehérmegyei és	— — — — —	"
" pestvidéki	— — — — —	"
Rozs	— — — — —	417.500 "
Takarmányárpa	— — — — —	325.000 "
Köles	— — — — —	290.000 "
Zab	— — — — —	450.000 "
Tengeri	— — — — —	312.500 "
Buzakorpa, finom	— — — — —	237.500 kor.

sági bizottságnál, hogy a tehének kivitelét csak a 10 évnél idősebbeknél engedjék meg. A vezérigazgatóság kimutatja, hogy az eddigi rendszer mellett a romániai állatállomány nagyon lehangyolott. Ugyancsak a legfőbb vámbizottságnál interviuáltak, hogy a szarvasmarha kiviteli díját 8000 lejről redukálják 5000-re és a sertésfélék exportdíját pedig 1500 lejről 1000 lejre. A szarvasmarhákra vonatkozólag elfogadták a redukción, a sertéseket illetően pedig később határoz a legfőbb vámbizottság.

† **Értekezlet volt az új gabonarezsim megállapítása ügyében.** Bukarestből jelentik: Az új gabonarezsim megállapítása ügyében tegnap értekezlet volt a földművelésügyi miniszter lakásán. Az értekezleten a cudzsi repülőgépgyár felállítására, illetve kommercializálása ügyével is foglalkoztak.

† **Bizottság alakult a hadikárok kifizetésére.** Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter a hadikárok kifizetésére előirányzott 250 millió lej felosztásával egy bizottságot bízott meg. Ez a bizottság szeptemberig kell, hogy elkészüljön munkálataival.

† **Aradon több italméresi engedélyt vontak be.** Aradról jelentik: Az aradi pénzügyigazgatósághoz tegnap leirat érkezett a pénzügyminisztertől, melyben elrendeli több aradi italméresi engedély bevonását, néhány újabb engedély kiadását pedig engedélyezi. Ezzel a rendelettel főleg olyan italméresi engedélyeket vontak be, amelyeket annak idején ideiglenes jelleggel adtak ki. Új engedélyeket csak olyanok kaptak, akik ételneműek felszolgálásával is foglalkoznak. Ezekben a helyiségekben déli 12 órától délután 3 óráig és este 7 órától 10 óráig lehet bort és sört kimérni. Az engedélyek nem vonatkoznak pálinka kimérésére. A bevonásról szóló hírt fentartással közöljük, mert a pénzügyminiszter egyik korábbi rendelkezése szerint, az ideiglenes italméresi engedélyek érvényben maradnak az új italméresi törvény kibocsátásáig.

† **Jugoszláviában új vámtarifa készül.** Belgrádból jelentik: A jugoszláv parlament már régebben felhatalmazta a pénzügyminisztert új vámtarifák kidolgozására és életbeléptetésére. A várakozás ellenére azonban a vámtarifa mindeddig nem készült el és nem jelent meg. Ennek a késedelemnek az volt az oka, hogy a mezőgazdasági termékek vámtételét a pénzügyminiszter a földművelésügyi miniszterrel együttesen akarta megállapítani, aki azonban az utóbbi időben nem foglalkozhatott a vámkérdéssel. A két minisztériumban most már serényen dolgoznak a végleges vámtarifa kidolgozásán, amely előreláthatóan néhány nap múlva elkészül és akkor nyilvánosságra fogják hozni.

† **Hiteltudósító iroda.** Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaságokról, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág” országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TŐZSDE

Június 17-én

A lej: Zürichben 240-00, Párisban 9-60, Budapesten 327.

Kolozsvár. A mai napon élénk forgalom mellett a következő árfolyamokon történtek kötések: Bécs 30-30 - 30-50, Prága 6-40 - 6-45, Budapest 325-328, Páris 10-50 - 10-60, Zürich 42-10 - 42-20, Newyork 215-00 - 216-00, London 1052-1056, Milánó 8-30 - 8-35.

Zürich. Nyitás-Zárás: Berlin 122-62 - 122-00, Amsterdam 206-95 - 206-95, Newyork 515-00 - 515-00, London 2503-50 - 2503-50, Páris 2448-50 - 2467-00, Milánó 1960-00 - 1975-00, Prága 1525-00 - 1525-00, Budapest 72-55 - 72-62, Belgrád 902-50 - 905-00, Bukarest 240-00 - 240-00, Varsó 99-12 - 99-00, Bécs 72-62 - 72-00.

Bukarest. Devizák: Páris 10-37, Berlin —, London 10-54, Newyork 216-00, Milánó 8-38, Zürich 42-20, Bécs 30-50, Prága 6-43, Budapest 31-50.

Június 23-án lesz a kamara kategorizáló közgyűlése

A kereskedők többségben lesznek

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a kamarák reorganizálásáról szóló törvény végrehajtása kapcsán a jövő hét folyamán közgyűlést tart, amelyen meg fogják tárgyalni az ipari és kereskedelmi miniszter elé terjesztendő szakmákat csoportosító javaslatot. A tegnapi elnöki tanácsülésen a közgyűlés napját e hó 23-án állapították meg. A közgyűlésen a kamara vezetősége az összeállított adatok alapján a következőket fogja javasolni:

Tekintettel arra, hogy a kamarának a jövőben 14.606 kereskedő és 6595 iparos választótárgya lesz, az igazgatótanácsba a kereskedőszakosztály 24, az ipari szakosztály pedig 16 tagot válasszon. Ebből legyen: 19 nagykereskedő, 13 nagyiparos, 5 kiskereskedő és 3 kisiparos. A kereskedőszakosztályt osszák a következő kategóriákba: I. Kézműárkereskedelem. II. Élelmiszerkereskedelem. III. Pénzügyesetek. IV. Ügynökségek és szállítók. V. Vegyészeti és ásványcikk-árúsításával foglalkozók és végül VI. Kiskereskedők csoportja. Az első és második csoport a már elkészített statisztika alapján 5-5 tagot, a harmadik és negyedik 4-4 tagot, az ötödik 1 tagot és a hatodik 5 tagot választ az igazgatótanácsba.

Az ipari szakosztálynál ugyancsak hat csoport lesz: I. Bőripar (választ 2 tagot). II. Malom- és élelmiszeripar (választ 4 tagot). III. Fémipar (választ 3 tagot). IV. Faipar (választ 3 tagot). V. Konfekció és nyomda (választ 1 tagot). IV. Kisiparosok (választ 3 tagot).

A kategorizálás fölött, a közgyűlés jóváhagyása után, véglegesen a kereskedelmi és ipariügyi miniszter hozza meg a döntést.

† **CFR. vezérigazgatók értekezlete.** Bukarestből jelentik: A jövő hónap közepén a CFR. vezérigazgatók értekezletre ülnek össze, hogy a teher- és személytarifákon szükséges módosításokat eszközöljenek és hogy a menetrenden is némi fontos változtatást hajtsanak végre.

† **Intervenció az állatkivitel módosítására.** Bukarestből jelentik: A zootechnikai vezérigazgatóság interviuált a legfőbb gazda-

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt rőfös és női divatáru üzletünket **teljesen felosztatjuk** és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett **gyári áron alul kiárusítjuk.**

Lőrincz és Tóth

Cluj, Piața Unirii (Főtér) 8. szám.

Berendezés eladó

Berendezés eladó

Figyeljen a címre, **F. Markovits, ékszerész** Mindenki meggyőződhetik, hogy ajándéktárgyait, arany, ezüst ne tévessze össze más névvel **Wesselényi M.-u. No 20.** és briliánsárukban — legolcsóbban nálam szerezheti be.

Bukarest. Valuta: márká 51-50, sterling 1056, frank 42-30, olasz lira 3-50, dollár 216-00, shilling 30-85, magyar korona 6-47 belga frank 1

Haggibor az amerikai

Vincze József

(Cluj-Kolozsvár tudósítójától.) Körösök Haggibor vitéz József kivándorolni nem sokat hallott Edison műveknél a sportműködéséről meglepetéssel szolgált nyerte Amerika vitéze Vincze József koron és ezalatt fardor bor vívószakosztályában dolgozott és kitűnő táviratiag gratulált

Az indiaiak n. Cupot. A Bécsben az indiaiak kiváló fúzeseket 4:1 arányban delmek iránt óriási végig telt tribünök Cöcelu játéka keltet zése gróf Salm-mal fog a bécsiek emléke

Külföldi hírek

az MTK—Slavia-maradt. — A lengyel turára megy. szláv és lengyel turá alatt. — A magyar nevelési törvény alap futballtilalom, mely

Az intézőbizot

heti ülésén lényegtel határozták, hogy szotartanak, hogy a bajdöntsenek. Elrendeli Academia-mérkőzés csapat azután pihent országos bajnokságrt megérkezett a kiadás kitűnő centerhalf a igazolást nyert.

Mi lesz vasár

AMTE-val folytat hogy az aradi munk Haggiborral. Az el NAC-ot akarta lehoz utolsó pillanatban le

A Victoria osappa

az ottani Juventussa

A kolozsvári Hu

nap Aranyosgyeresen

az ottani Industria

Valószínűleg vas

bajnoki mérkőzés is

között.

Középmagyar

ujabb veresége

ország válogatott csa

kedden revánsmérkő

tottal, melytől ism

arányban.

Lebo

השם ארטה הוס

Cluj, Str. G. B

(volt Malom-u.) Ajá

nyait legolcsóbb na

ket pontosan eszkö

kedvezmény. Friss

ben kapható. Árjegy

Bukarest. Valuták: Napoleon 810, német márká 51-50, leva 1-50, török líra 115, font sterling 1056, francia frank 10-55, svájci frank 42-30, olasz líra 8-52, drachma 3-75, dinár 3-50, dollár 216-00, lengyel forint 41-00, osztrák shilling 30-85, magyar korona 32-00, cseh korona 6-47 belga frank 10-50, holland forint 87-00

SPORT

Haggibbor-vívó nyerte az amerikai vívóbajnokságot

Vincze József kolozsvári mérnök amerikai sikere

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Körülbelül másfél éve annak, hogy a Haggibbor vívószerződések elnöke Vincze József kivándorolni kényszerült Amerikába. Azóta nem sokat hallottunk magáról. Tudtuk róla, hogy az Edison műveknél helyezkedett el, mint mérnök, a sportműködéséről azonban semmit. Most egyszerre meglepetéssel szolgál nekünk a kitérő vívó: megnyerte Amerika vívóbajnokságát.

Vincze József csak kevés ideig volt Kolozsváron és ezalatt fáradhatatlanul dolgozott a Haggibbor vívószerződések megalakításán. Őzetenül dolgozott és kitérő vívógárdát nevelt. A Haggibbor táviratiilag gratulált a kitérő vívónak.

Az indiaiak nyerték meg a bécsi Davis-Cupot. A Bécsben lefolyt tennisküzdelmek során az indiaiak kiváló formát játszottak ki. A mérkőzéseket 4:1 arányban az indiaiak nyerték. A küzdelmek iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg és végig telt tribünök mellett folytak le. Különösen Cocelu játéka keltett feltűnést. Legutóbbi mérkőzése gróf Salm-mal — a lapok szerint — sokáig fog a bécsiek emlékeztetésében maradni.

Külföldi hírek: Vasárnap lesz Eberfeldben az MTK—Slavia-mérkőzés, amely januárban elmaradt. — A magyar válogatott csapat svéd-lengyel túrára megy. — A budapesti UTE jugszláv és lengyel túrát bonyolít le a nyári szünet alatt. — A magyar pályakon a télen készült testnevelési törvény alapján tizenötödikkével beállott a futballtilalom, mely augusztus 15-ig szól.

Az intézõbizottság tegnap esti szokásos heti ülésén lényegtelen igazolási ügyeken kívül elhatározták, hogy szombat délután rendkívüli ülést tartanak, hogy a bajnoki szezon bezárása ügyében döntsenek. Elrendelik a még hátralévő Univ.—Academia-mérkőzés lejátszását, hogy az egyetemi csapat azután pihenten vegye fel a küzdelmet az országos bajnokságért. Kereszturi (Husos) részére megérkezett a kiadási okirak a MLSz-től és így a kitérő centerhalf azonnali játékjogosultsággal leigazolást nyert.

Mi lesz vasárnap? A Haggibbor az aradi AMTE-val folytat tárgyalásokat arra vonatkozólag, hogy az aradi munkáscsapat vasárnap itt játszon a Haggibborral. Az elmúlt vasárnapra a nagyváradi NAC-ot akarta lehozni a Haggibbor, azonban az utolsó pillanatban lemondta a NAC a mérkőzést.

A Victoria oszlopata Bukarestba rándul le, hogy az ottani Juventussal barátságos mérkőzést játszon. A kolozsvári Husosok szimpatikus oszlopata vasárnap Aranyosgyéresen játszik barátságos mérkőzést az ottani Industria Sarmával.

Valószínűleg vasárnap kerül lejátszásra az utolsó bajnoki mérkőzés is az Universitatea és az Academia között.

Középmagyarország válogatott csapata újabb veresége Szófiában. Középmagyarország válogatott csapata vasárnapi veresége után kedden revánsmérkőzést játszott a bolgár válogatottal, melytől ismét vereséget szenvedett 2:1 arányban.

Lebovits Béla

huscsarnok és szalámigyára

Cluj, Str. G. Barițiu 8. - Telefon 354.

(volt Malom-u.) Ajánlja elsőrendű szalámi gyártmányait legolcsóbb napi árban. Postai megrendeléseket pontosan eszközök. Viszonteladók nagy árkedvezmény. Friss libaszic bármilyen mennyiségben kapható. Árjegyzék és **הכשר** kívánatra ingyen.

Moulin Rouge

Bukarest, Bul. Elisabeta No 25.

Megnyitotta legszebb

amerikai terraszát

az ötödik emeleten. Legpompásabb kilátás. Variete színház Elsőrangú étkező, két zenekar, mérsékelt árak. A legkellemesebb mulatócsarnok. Nyitva reggelig.

Tennisz nadrág,

luster sacco, vászon ruhák

Neumann II.

czég

Cluj, Piata Unirii No 14.

Fejfájás ellen

migrén és neuralgiás fájdalmak ellen csak a

Neuralgine Jurist

használandó. Ügyeljünk az eredeti csomagolásra. Kapható az összes gyógyszerárakban és drogueriákban. 1844

Pályázat

Alulírott hitközségnek az üresedésben levő kántori állásra az n-el pályázatot hirdetünk.

Megkivánunk, hogy pályázók zeneileg képsett kell-mes hanggal rendelkezzenek, továbbá a מורה ושירépesítéssel is bírjanak, miután ezen teendőkkel is el kell látniuk

Javaslatmal meggyezés szerint, szociálisan szabad lakás és világinás

Pályázók életkor, családi állapot és eddigi működés megjelölésével, kérvényüket alulírott hitközség eljárásiárhoz adják be.

Ceabis próbáladásra meghívottak tarthatnak igényt utizóltságok megtérítésre.

Caransebes, 1925. június 4.

Izraelita Hitközség,
Caransebes.

Egy jömeneteli vidéki

fogászati műterem

laboratoriummal együtt, családi okok miatt

azonnal eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Manométereket

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal **GÁSPÁR** műszerész, Arad Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.) Javítás végett beküldött műszereket állami hitelesítéssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

„Express“

Auto garage Atelier mechanic

Str. Londrei (Hosszu) 26. Cluj

Elvállal autó és mindennemű mechanikai szakmába vágó javításokat, villany- és gázmotor szereléseket. — Mindenkor bérautó szolgálat.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A csirkefogó

Vigjáték 4 felvonásban. Irta Szentes Béla. Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban

A darab harmadik felvonásában Szentes őszinte és cinikus meghatározását adja a maga írói értékének. A felvonás a Gedeon gyárosék háziestélyén játszik és az egyik jelenetben egy szappangyáros magyarázza a szerencsétlenül odavetődött híres írónak, hogy mit kíván a közönség az irodalomtól és a színháztól. A közönség a pénzért jól akarja érezni magát, mulatni, nevetni akar mentől könnyebb fajsúlyu szellemességeken, kellemesen üres ostobaságokon, nem baj, ha mások már százszor is megírták és aki mindezekhez ért, az megtalálta az írói siker titkát. Szentes Béla őszintén szembeesufolja önmagát, de nem tagadhatjuk meg tőle azt az elégtételt, hogy a dolog lényegében igaznak bizonyult. A „Csirkefogó“ tegnap bemutatója mindamellett — vagy ő szerinte — éppen azért, mert egészen irodalommentes nyári kabarébohózat, jelentős sikert aratott. A közönség nevetni akar a pénzért, és a nevetésre tegnap bőségesen volt alkalom. A darab meséje, ötlete nem új, de annál mulatságosabb. A vidéki nagy író, aki közönségiszonyban szenved, a hárpia felesége, aki papucs alatt tartja a férjét, a kedves csirkefogó, aki félig akarata ellenére a nagy író szerepébe esik, a kis milliomos bakfis, aki belészeret az írónak hitt csirkefogóba, aki egyébként nem egyéb, mint a leány apjának gyári utazója és még néhány komikus szereplő, mindez éppen elég mulatságos bonyodalmat ad egy nyári vigjátékhoz. Ehhez még hozzájárult az is, hogy a színesek tegnap kivételes jókedvvel és ambícióval játszottak. Elsősorban Kemény Lászlót kell kiemelniük. A fagyaltgépgyáros kicsiny szerepében kiválóan meggyőző, intelligens alakítást nyújtott. Ugyanez áll Hoykóra, aki a címserében kedves, jókedvű és ha kell, szentimentális csirkefogót játszott. Végül (de nem utolsó sorban) Tóth Erzsit kell megemlíteni, aki a fiatal bakfis szerepében végtelenül bájos jelenés volt. De a többiek is kifogástalanok voltak és szinte versenyezve utaztak a közönség nevető idegeire. Mihályffy az író, Laczkó Aranka az író feleségét, Miklóssy Margit egy vénkisasszonyt, Leöwey és Izsó két kisebb szerepet játszott, mindannyian ragyogó humorral. Az előadás nagyon tetszett, a közönség sokat tapsolt.

Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: Diadalmas asszony (Kolbay Ildikó vendégjátékával, napi bérlet 136 B, sorozat 252)
Péntek: Kis Gizett (Opett repriz, Kolbay Ildikó vendégjátékával, premierbérlet 69 sz, sorozat 253)
Szombat d. u. fél 4 kor: Ezüstlakodalom (Mérsékelt helyárakkal, sorozat 254)
Szombat este fél 8 kor: A denevér (Kolbay Ildikó vendégjátékával, napi bérlet 137 sz. A, sorozatszám 255)
Szombat éjjel 11 kor: Tavasz ébredése (Táray Ferenc vendégjátékával, sorozat 256)
Vasárnap d. u. fél 3 kor: Juhászlegény, szegény juhászlegény (Lérsékelt helyárakkal, sorozat 257)
Vasárnap d. u. 6 kor: Buzakalász (Ujdonság, 3-adszor, leszállított helyárakkal, Táray Ferenc vendégjátékával, sorozat 258)
Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Hamburgi menyasszony (Kolbay Ildikó vendégjátékával, napi bérlet 138 sz B, sorozatszám 259)
Hétfő: A hermelines nő (Kolbay Ildikó vendégjátékával, napi bérlet 139 sz. A, sorozat 260)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Csütörtök, péntek és szombat június 18, 19 és 20. **Scaramouche.** Monumentális izgalmas történet, a francia torradalom idejéből, 10 felvonásban. Filmre alkalmazva Rafael Sabatini novellája után. Főszerepben Alice Terry, Roman Navarro és Levis Stone.

Urania-mozgó. Csütörtök, péntek és szombat június 18, 19 és 20. **Sherlock Holmes.** Nagy amerikai szenzáció, filmre alkalmazva Sherlock Holmes világhírű detektív kalandjai után. Főszerepben az új amerikai filmkomikus: Monty Banks.

Zsák Ponyva

Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsó

Timisoara

Piata Traian No 2.

APRÓHIRDETÉSEK

Keresek a szünidő számára olyan kimondottan intelligens fiatal embert...

Butorozott szobát keresek lehetőleg a sétáló közeli. Ajánlatokat „Hírnapló” jellegre a hirdetőbe kérek.

Magyar, német, orosz és gépíró belybeli nagykereskedésbe keresek. Románul tudó előnyben. Ajánlatokat „Közös munkások” jellegre a Radiohoz, Cluj, Str. Regina Maria 34. címezendők.

Jó karban levő, váltós gépet veszünk. Cím a kiadóban.

Welas Áron főként és más lemezek, valamint VOX hangkészülékek.

Triska I. zongoragyártó, Cluj, Str. Saguna 14.

4 leánygyermek mellé keresek jó bét. Angol és zongora tudás előnyben. Részletes és fizetési igényekkel felszerelt ajánlatokat szíveskedjék eljuttatni Farkas ur, Targu-Mures, tr. Carasilor 11 sz. továbbít. 9255

Gyapjút, legmagasabb napi áron vásárol. Jac. Lövy, Sibiu. 9254

HUNWALD Str. Vlahuta (völi Bolyai-á.) 3. Telefon 147

Üvegiszolda és társaság. Rákosfalvi utca 11. Hírbeszédés és társasági előadások.

Orthodox kóser házihoz hírdásra is kapható. Farkas ur, Targu-Mures, tr. Carasilor 11 sz. továbbít. 9251

Motorokat, benzint, nyersolaj, szivógáz, 15 lóerőtől felfelé, törött állapotban is keresek. Képzés mellett vételre, Elias Győző, Timisoara, Radulescu 3.

Szívesen látnék vakációra németül-németül beszélő intelligens felsőoktatási hallgatót, aki két VII. gimnázis a fiával foglakozna. Kisebbit fizetés adnék. Róth Ernő, Zilah. 9228

Portált, 4 méter szélességben megvételre keresek. Cím a kiadóban.

Szakképzett vaskecskedő segéd, román és német nyelvet is bírja, állást keres. Ajánlatot „Zorgalmas” jellegre a kiadó továbbít. 9258

Portált, 4 méter szélességben megvételre keresek. Cím a kiadóban.

Hirdessen az Új Keletben!

Természetes ásványvíz. Celesin Grand-Grille Hopital. Vichy-Etat só lúgos, emészthető víz házi alkalmakra, Vichy-Etat pastillák evés után erősítik az emésztést.

A kolozsvári CZELL sörfőzde. Világos Ursus sör. a közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más gyártmányú Czelli elnevezésű sörökkel, mert csak az „URSUS” elnevezésű sör az eredeti közkedvelt. Kolozsvár — monostori sör.

Orth. Isr. Gemeinde, Arad. Keresek a szünidő számára olyan kimondottan intelligens fiatal embert...

Junius 1-én megnyílt GOVORA gyógyfürdőhely. Jódos és kénes ásványvíz fürdők, kiváló ásványvizek, különösen reumás, csúszos és bőrbetegségeknek, vér-, vese- és gyomorhajoknál kiváló gyógyhatásuk. Modern gyógyfürdő berendezés.

French Line. Luxusutazás — Gyorsutvonalk a francia kikötőkből: New-York — Canada, Guba — Mexiko, Venezuela — Haiti — Antillák, Marocco — Algir — Tunisz és más kikötőkbe.

Mégis csak legjobb a késnélküli „RASOL IDEAL” borotváló por. amely az ország legrégebbi gyártmánya, mely most újonnan átpreparálva az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.

Reszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Lipova, 1925 június hó 14-én. A lipovai izr. hitközség elnöksége.

LUTHER söresarnok megnyílt. A Tornavivódával szemben. Bucuresti. Piata Mihailu Viteazul 18. (Széchenyi-tér)

Szerkesztőség kiadó hivatal és nyomda. Cluj-Kolozsvár, St. Baro L. Pop. (Brassai-utca) Telefon: Szerkesztőség kiadó hivatal — Zs. N. Sz. —

1925 június 19 Péntek

Anglia — Külpolitika. Két egészen távoli pillanatban izgalomban állunk. Az egyik Kína, a másik pedig az arab főeseményeket. E hatalmi kicsinyintellektuális csokkok és hivatalnokok, akik a dolgokat, nem lehet vajjon inspirátorai-e őpajzsai, amelyeket a tükörben látnak. Az első pillanatokban kicsiny csoport viszi a történések mélyére láthatja, hogy a diákoszóló a mögöttük a megmozdult emberre igen fájdalmas jelenség kiméletlen nyereség és Anglia és Franciaország feleli ellenük lázadtak. Elég annyit mondani egyetlen éjszaka drótsománci negyed köré, tak hatolni a nagykor.